

KLÂSİK TÜRK EDEBİYATINDA KÜÇÜREK ÖYKÜNÜN GÖRÜNTÜSÜ

APPEARANCE OF SHORT-SHORT STORY IN CLASSICAL TURKISH LITERATURE

ВИД ЖАНРА КОРОТКИХ РАССКАЗОВ В КЛАССИЧЕСКОЙ ТУРЕЦКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ

Ahmet İÇLİ*

ÖZET

İnsanlığın yeryüzü serüveninden bu yana, insanlık kendisiyle, çevresiyle daha geniş anlamda varlık ile ilişkilerini bir şekilde açıklar. Her dönemin ruhu kendini, dönemine uygun anlatı araçlarıyla ifade eder. Bu ruh, o döneme damgasını vuran insan-varlık ilişkisinin görüntüsüdür. İnsanın varoluşsal kaygılarını sorgulamasında önemli bir tür olarak ortaya çıkan küçürek öykü, bireysel olanın ifadesidir. Küçürek öykü, kendi çağının ruhunu, yansıtır. Klâsik Türk Edebiyatı da kendi çağının ruhunu, algı sorununu, dünyaya bakış açısını, özüne uygun olarak açığa çıkardığı anlatı araçlarıyla dile getirmiştir. Bu çalışma, Küçürek öykü felsefesinin Klâsik Türk Edebiyatındaki görünümünü hakkındadır. Bu felsefe dünyada kendini yalnız, mutsuz ve sürgün hisseden özgür görünümlü çoğul mahkûmların metinleşen çılgılığıdır.

Anahtar Kelimeler: Anlatı, Klâsik Türk Edebiyatı, Küçürek Öykü, Şiir

ABSTRACT

Since the adventure of mankind on earth, humanity describes his relationship with itself, with the environment and being in a broader sense the relationship with the entity. The spirit of every session, utters itself by well-matched expression tools. This spirit is the semblance of the relationship between human-being and entity. Emerged as an important type, Short-Short story, what is an individual expression, examining the anxiety of existential of human beings. Short short story is seculars of the spirit of its era. So Classical Turkish Literature also utters the spirit and feelings of its era and viewpoint of the world by convenient narrative tools. This study is about appearance of philosophy of Short-Short story in Classical Turkish Literature. This philosophy is a rawness of the text had been formed with who has appearance of unfettered captive and feels him/herself isolated, unhappy and banishment in the world.

Keywords: Narration, Classical Turkish Literature, Short-Short Story, Poetry

---

* Yrd. Doç. Dr., Ardahan Üniversitesi İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü/Ardahan. elmek: ahmeticli@ardahan.edu.tr

АННОТАЦИЯ

С момента появления человечества на земле люди пытались выразить в различных формах свои отношения друг к другу, к окружающей среде, т. е.-в широком смысле- к существам. Дух каждого периода выражался посредством повествования, присущему этому периоду. Этот дух- есть проявление определительной связи того периода между человеком и сущностью. Короткий рассказ, появившийся как важный жанр для человека, опрашивающего причины существования - это выражение индивидуализма. Жанр короткого рассказа отображает дух своего века. Классическая турецкая литература выражала дух своего периода, проблему восприятия и мировоззрение с помощью видов повествования, выработанных ею в соответствии с ее концепцией. Тема данной статьи- проявление философии жанра короткого рассказа в классической турецкой литературе. Эта философия- текстированный крик многих осужденных, свободных на вид, но чувствующих себя одинокими, несчастными и изгнанными на свете.

Ключевые слова: повествование, классическая турецкая литература, короткий рассказ, стих

İnsanoğlu, hayatı boyunca yalnızca kendi dönemi değil kendinden önceki medeniyetlerin, insanların yaşam tarzları, felsefelerinden ve psikolojik yönlerinden izler taşır. Daha da önemlisi doğumuyla beraber gün yüzüne çıkan kolektif bilincin göstergesi haline gelir. Bu da sadece kendi atalarından değil, diğer tüm ırkların hatta varlık âlemindeki diğer varlıkların özellikleri şeklinde tezahür edebilir.

Yeryüzü macerasıyla başlayan yaşam formunda, varlık âleminin tüm unsurları, bir etkileşim/ iletişim içindedirler. Bizden önce de var olan etkileşim, insanlığın penceresinden yeniden açıklanmaya başlanmıştır. Varlık âleminin bekası, sürekliliği için âlemdeki harmoninin ve birliğin devam etmesi gerekmektedir. Gözümüzün önündeki çeşitli renklerin karmaşasında biraz daha uzaktan bakıldığında renk cümbüşünden kendimizi alamadığımız gibi tüm varlık için de aynı yorumlamalara gidilebilir. Varlık âlemindeki tüm varlıklar; tasavvuf diliyle nebâtât, hayvânât ve cemâdâtın bilinçleri, kendi içinde bu harmoninin devamını sağlar.

İnsanın, yaşam alanına dâhil olmasıyla kendi doğasını, çevresini ve varlık âlemini kavraması gündeme gelmiştir. İnsanın zekâsı, yaşam ve doğayla olan etkileşimi, onun varlığını ve bireyselliğini gün yüzüne çıkarmaktadır. Başka bir ifadeyle insanın insanlaşması için doğayla etkileşimi gereklidir. Toplumların geleceklerini ve varlık âlemindeki rollerini daha açık bir ifadeyle kaderlerini en önce hisseden kişiler (sanatçılar) günümüzde olduğu gibi geçmişte de muhakkak var olmuşlardır. Bu gün yeni bir şekilde görülen sanatçının dışavurumları olan vasıtaları (hikâyeleri, şiirleri, romanları, öyküleri, heykelleri, resimleri), önceleri de başka bir şekilde görülebilmekteydi.

Çalışmamız, içerik ve söylem itibariyle, “bir bakıma kişilerin zamansızlık ve yurtsuzluk sorunlarının metinleşmesi” (Korkmaz ve Deveci 2011: 12) olan küçük öykü felsefesinin Klâsik Türk Edebiyatındaki görüntüsü hakkında kısa bir giriş niteliği taşımakla beraber şekil itibariyle bazı kısa değerlendirmeleri de içermektedir. Amacımız kesin yargılarla genel değerlendirmelere bağlı sınırlar çizmekten ziyade, bu konuya temas etme ve edebi geleneklerdeki çeşitli (ya da farklı) türlerin aynı gerçekliği yansıttığını

belirtmektir. Küçürek öykü ile Klâsik Türk Edebiyatındaki manzum veya mensur formların şekil, içerik ve üslup olarak ortak noktaların belirtileceği çalışmada küçürek öykü felsefesindeki ana izleklerin görüldüğü Klâsik Türk Edebiyatı geleneği eserlerinden bazı küçük pasajlar verilecektir.

2. Klâsik Türk Edebiyatı Felsefesi ve Küçürek öykü Felsefesi

Eski (Klâsik)Türk Edebiyatı ana bilim dalı sahasına giren yüzyıllardan hareketle küçürek öykünün biçim, içerik yönleri ve felsefi seyrine bakılabilir. Tartışmaya açık olan bu tezin amacı küçürek öykünün kaynağının Eski Türk Edebiyatı olduğu görüşü değildir. Fakat gelişim halindeki insanlık serüveni, varlık âlemiyle olan etkileşimin tartışıldığı giriş bölümünde de görüldüğü gibi, devamlılık; insanlık formunun bir gerekliliğidir. Bu yaşam formu kendinden önceki yaşam formu üzerinde kurulur. Çocuk babadan o da kendi babasından gelir; ama en önemlisi varlığın unsurlarından yani doğanın kendine can veren güneş ve güneşin dâhil olduğu sistemden hayatını alır.

Kolektif bilincin her zaman değişik yüzyıllarda ve değişik coğrafyalarda neredeyse aynı özellikleri gösterecek şekilde tezahürü sanatçı-sanat ilişkisinde de aynen görülür. Küçürek öykünün bu misyonu kendinden önceki öykücülük ve anlatı geleneğinin bir formu, yeni bir versiyonudur. Çünkü sanatçılar ve insanlar da yeni bir ortak bilincin ürünü haline gelmiştir. Küçürek öykü, tür olarak kendi çağının ruhunu, özüne uygun olarak açığa çıkarmak istediği gibi Klâsik Türk Edebiyatı da kendi çağının ruhunu, algılarını, anlayışlarını, daha doğrusu çağın algı sorununu, dünyaya bakış açısını, özüne uygun olarak açığa çıkardığı anlatı araçlarıyla dile getirmiştir. Edebi türler, gerçekliği, farklı derecelerde taklit ederler (Watt 2007: 36). Hem şiir hem roman, hem mesnevi hem hikâye, hem mesel hem de küçürek öyküler kendi üsluplarınca hayatı tanımlar, gösterir veya yorumlamaya çalışır. Klâsik Türk Edebiyatında bir şairin varlık kaygısını dile getirdiği durum, anlatı türü olarak şiir bağlamında bir gazelde görüldüğü gibi, 20. Yüzyılda bir hikâyecinin küçürek öyküsünde de görülebilir. Bugün bir romancının sayfalarca yazdığı bir romanın konusu ve izleği, Klâsik Türk Edebiyatı şairlerinden Gâlip ve Fuzûlî'nin mesnevilerinde de geçmiş olabilir.

Form düzleminde İran-Arap şiir sisteminin Osmanlılar tarafından kabul edilmesinin bir sonucu olarak, Türkçede kullanılan sanat ve ilimle ilgili terimlerin, nazım şekillerinin, veznin, kafiyenin ve söz sanatlarının kuramsal ve kavramsal isimleri Arapça veya Farsça olarak aynen kabul edilmiştir. (Gibb 1999: 64-65). Aynı durum, yeni kültüre adaptasyon ile 19. Asır ve sonrasında Batı için de söz konusudur. Gelen yeni formlar düzleminde özelde Fransız, Alman ve İngiliz şiir ve edebiyat sistemlerinin, sanat ve ilim ile ilgili terimlerin bu dillerden ödünçleme şeklinde olduğu görülür. Yeni ödünçlemeler nasıl ki Türk ifade sistemini, sadece form düzeyinde yeniden düzene sokmuş ise Klâsik Türk edebiyatındaki edebi ifade şekilleri de aynı durumdadır. Ortaya çıkan tabloya göre, her dönemin kendine has ifade araçlarının varlığıdır. Aynı yürek yangınları, aynı ifadeler değişik anlatı araçlarıyla/formlarıyla şekillendirilmiştir. “İnsanlık tarihi incelendiğinde, ‘yeni’ nitelmesiyle ortaya çıkan her düşünce ve yönelimin, eskiden beri insanlığın düşünce rezervlerinde var olan bir kıvılcımın, çağın baskın ruhunca beslenip nefeslendirilerek bir aleve dönüştürülmesinden başka bir şey olmadığı görülür” (Korkmaz 2011: 624). Bu açıklamalar çerçevesinde Klâsik Türk Edebiyatının düşünce ve yönelimlerinin de insanlığın düşünce rezervlerinde var olan kıvılcımlardan, yürek yangınlarından, varlık kaygılarından müstağni olmadığını söylemek mümkündür.

Küçürek öykülerin şekil ve biçem serüveni hakkında çeşitli değerlendirmeler yapılmıştır. Bunlardan bazıları (Setevenson, Gerorge Moor, Wilde, Wells ve Kipling) bu türün, Avrupa ve Amerika menşeli olarak görülmesi yönündedir (Sağlık 2008: 2004).

Türk Edebiyatının şekillenmesinde önemli bir yeri olan Hint, İran, Arap anlatı formlarından olan Kelile ve Dimne, Binbir Gece Masalları, Bostan, Gülistan ve Mevlâna'nın mesnevisindeki küçük hikâyeler ve meseller bugünkü anlamda küçürek öykü olarak sayılmasalar bile bir anlamda küçürek öykü felsefesine yakın durmaktadırlar. Hatta bazı araştırmacılarımız, bu metinleri küçürek öykülerin ataları (Kolcu 2006: 85) olarak nitelendirir. Türk Edebiyatının anlatı geleneğinin önemli formlarından olan felsefi, sembolik, tasavvufi metinler ve hikmetli kıssalar ile ilişki kurulabileceği yönünde görüş bildiren araştırmacılarımız da bulunmaktadır (Tosun 2007: 89). Ramazan Korkmaz, 20. Yüzyılın son çeyreğine yakın bir zamandan itibaren yoğun bir şekilde öne çıkan küçürek öyküyü, Filozof Beydaba, Ezop, Şeyh Sadi ve Mevlânâ'dan beri hep var olagelen bir anlatı türü olarak (2006: 467), (2011: 12) nitelemekle beraber; küçürek öykülerin, içerik ve söylem itibarıyla bu anlatılardan hayli farklı özellikler taşıdığını da ekler. Küçürek öyküler, ahlak dersi vermeyi amaçlamaz (Allen 2007: 108). Bu bağlamda, küçürek öyküler, bir hikmeti nakletme ve bir düşünceyi anlaşılır kılma, birilerine ders ve öğüt verme gibi bir amaç ve işlev taşımazlar. İçerik ve söylem itibarıyla küçürek öyküler, bir bakıma kişilerin zamansızlık ve yurtsuzluk sorunlarının metinleşmesidir (Korkmaz ve Devenci 2011: 12).

“Kanda olsam bir belâ Hak'dan mukarrerdür” (Tarlan 2009: 85)“Neylerem men gülşeni gülşen sana külhan mana (Tarlan 2009: 46), “Hiçbir mekânda kararum yokdurur” (Tarlan 2009: 36) diyen Fuzûlî yalnızlık izleğini, dünyada mekânsal (algısal mekân) anlamda bırakılmışlığını, yaşam adına kökensel kaygılarını böyle ifade etmektedir. Fuzûlî'nin “Gelün ey ehl-i hakikat çihalim dünyadan/Gayr yerler gezelüm özge safalar sürelim” (İz 1995: 527) ile başlayan altı dizelik kıtasında zamansızlık, mekânsızlık yurtsuzluk itkisinin verildiği parçalanmış ruhun edebiyat aynasıyla hakikate ulaşma çabasıdır. Parçalanmış ruh, Klâsik Edebiyatta kendini ancak böyle güzel bir şekilde ifade edebilir. 20. Yüzyılda bu beytin görüntüsü felsefi olarak küçürek öykü olarak kendini göstermiştir. Küçürek öyküler; 20.YYın özellikle son çeyreğinde zamansızlığa mahkûm edilmiş insana tutulan bir ayna işlevindedir. Bu ayna hem çağın baskın değerlerini hem de muhatap aldığı insanın parçalanmış ruhunu yansıtır (Korkmaz 2011: 7,12). Çağın baskıcı değerlerine karşı Baki'nin parçalanmış ruhunun yansıtıldığı “Baş egmezüz edâniye dünyâyı dün için/Allah'adur tevekkülümüz i'timâdumuz” dizeleriyle ifade ettiği gazelinde küçürek öykü felsefesini görmek mümkündür.

Modern çağda modernizmin etkisiyle çabuk, hızlı, yoğun yaşam formu böyle bir insan formu dünyaya getirmiştir. Ama en önemlisi de aslında insanın değiştiricilik ve dönüştürücülük özelliğinin bir yaşam formunu doğurmuş olmasıdır. Modern Türk edebiyatında hikâyeye ve romanın köklerinde batılı örnekler yanında Klâsik edebiyattan önemli izler bulunur (Kavruk ve Pala: 493). Bu çağın özelliklerini barındıran küçürek öykücülük, elbette 14-19. Yüzyıllardaki dünyadaki öykücülükten farklı ve gelişmiş olacaktır. Küçürek öykünün oluşması, varlığı, mahiyeti, işlevi felsefesinde yatar, küçürek öykü kendi felsefesinin bir görüntüsüdür.

İnsanlığın bu felsefesi önceki yüzyıllarda özellikle Osmanlı sahası ve etkileşim halinde olduğu özellikle Arap, İran ve Hint edebiyatlarında da görülür. Kısa öykücülük denilebilecek mesneviler, küçük hikâyeler, meseller, küçük manzum hikâyeler, karşılıklı konuşmayı içinde barındıran küçük manzum hikâyeler, manzum ve mensur nasihatnameler,

Mevlana'nın mesnevisindeki küçük hikâyeler, Kelile ve Dimne'deki hikâyelerin büyük çoğunluğu bireyin felsefi duruşu, varlık âlemi karşısındaki duruşunu sergileyen özellikle küçük öyküleri barındırmaktadır. Özellikle meseller, kısa ve yoğunlaştırılmış yapıları, kişilerin temsili olmaları ve sembolik söylemleri ile küçürek öykülere çok yakındır (Korkmaz ve Deveci 2011: 79).

Bunların dışında felsefi yoğunluk taşımaları, duygusal yangınları, içsel patlamaları en iyi yansıtmaya özelliği gösteren/barındıran gazeller, rubailer ve belki de küçürek öyküde de olduğu gibi kelime ekonomisi yönüyle de önemli özellikler arz eden mikro gazel ve mikro mesnevi, daha doğrusu mikro hayat olan iki beyitlik kıtalar, tek beyitlik matlalar, beyitler, müfretler ve bireyselliğin ön plana çıktığı, içsel yoğunluğun yanardağ gibi kaynadığı ve sonunda tek bir patlama ve tek bir çılgınlıkla lavlarını fıskırtıp gazelin diğer beyitlerini oluşturan beytül-gazeller ve mısra-i bercesteler söz konusudur.

Çalışma, tüm gazellerin ya da Klâsik Türk Edebiyatındaki tüm kısa öykülerin veya müfretlerin ve rubailerin aynı felsefi yoğunluğu taşıdığı tezinde/görüşünde değildir. Amacımız, Klâsik Türk Edebiyatında da bugünkü anlamda küçürek öykünün felsefi özelliklerini ve az da olsa şekilsel özelliklerini barındıran bazı nazım şekillerinin ve düz yazı formlarının olduğunu/olabileceğini tartışmaktır.

Küçürek öykünün kelime kadrosu çok azdır. Bir durumun veya anın ruhunu ortaya çıkaran küçürek öykü, pek az kelimeyle (Allen 2007: 105) yazılan bir türdür. Hacim olarak sözcük dağarcığı yönüyle 1500'ü geçmeyen hikâyelerin küçürek öykü sayılabileceği yönünde görüşler bulunmakla birlikte sayının 500'ü ve 250'yi aşmaması gerektiği yönünde de görüşler vardır. Korkmaz'a göre ise 100 (yüz) kelimeyi geçmeyecek öyküler küçürek öykü diye adlandırılabilir (Korkmaz ve Deveci 2011: 14).

Küçürek öyküler, çağın ruhuna uygun bir biçimde anlatısını tip, olay ve betimlemeden olabildiğince arındırır ve yaşamın sonsuz derinliğini, şimşek gibi anlık parıldamayla bir noktadan aydınlatmaya göstermeye çalışır (Korkmaz 2007: 35). Bu yönüyle klâsik hikâye türünde beklenen yapı özelliklerini taşımaz. Küçürek öykünün bu farklı yönüyle ilgili olarak Robert Allen'in değerlendirmeleri kayda değerdir. Allen, uzun öyküler ile küçürek öykülerin mukayesesinde küçürek öykülerin yapı (şahıs kadrosu, mekân, zaman, bakış açısı gibi) yönüyle uzun öykülerden çok farklı olduğunu dile getirir (Allen 2007: 105-108).

Küçürek öykünün kelime sayısı ile birlikte kelime yapısı da önemlidir. Özdenören, kelime yapısı itibariyle küçürek öykünün şiir gibi olduğunu belirtmektedir. Küçürek öykülerin kısalığı öyküyü simetrik, şiirsel ve simgesel bir yapıya dönüştürür. Küçürek öykü, kısa, özlü ve sindirilmiş yapısıyla anlık fark edişlerin şiirsel çılgılığı sayılabilir (Korkmaz ve Deveci 2011: 14) ifadelerden hareketle küçürek öykü ve şiir arasında benzerliğin varlığından söz edilebilir. Damıtılmış niteliği, yoğun ve örtük söylemi ile şiire yakın duran küçürek öyküler (Korkmaz 2008: 1996 ve Korkmaz 2006: 476) ile yoğun ve örtük söylemiyle Klâsik Türk Edebiyatında ön plana çıkan gazeller ve rubailer şiirsel yönüyle benzerlik kurulabilir. Aysenur Külahlıoğlu İslam da, küçürek öykünün şiir ile ilişkisi olan bağımsız bir edebi tür olduğu, bu türün temel özelliğinin kısa, yoğun ve derin bir anlatımla insanı ve insanlık sorunlarını dile getirmek olduğu (2008: 2023) yönünde açıklamalarda bulunur.

Küçürek öykü, bireysel olanın ifadesidir (Sağlık 2008: 2020). Küçürek öykü, insanın varoluşsal kaygılarını sorgulamasında önemli bir tür olarak ortaya çıkar. Küçürek öykü yazarlardan Edgü'nün öyküleri hakkında değerlendirmelerde bulunan Mutlu Deveci

Edgü'nün küçürek öykülerinde varoluşçu felsefenin varlığa bakış açısını içselleştirdiğini, insan gerçeğini merkez aldığı (2007: 73) belirtir. Şiirsel söylemi hikâye anlatımında kullanan küçürek öyküler “yabancılaşma, köleleşme, umutsuzluk, çöküntü ve bunaltı ana izlekleri üzerine kurulup çağın baskın eğilimi doğrultusunda ulusal ya da geleneksel öğelerden çok bireysel öğeleri işler” (Korkmaz 2008: 1996).

Klâsik Türk şiirimizin önemli dışavurum araçlarından olan gazellerde de bireysel öğeler ön plandadır. Gazelin de teşkilinde kullanılan beyitler ve müfretlerde de şairler, bireysel öğeleri daha fazla işlerler. Buna benzer unsurların işlendiği kıtalar, rubailer de vardır. Yukarıda bahsi geçen anlatı formlarındaki anlatı, tamamen şiirselidir. Küçürek öykünün şiirselliği ile bu şekillerin şiirselliği bir anlamda tahkiye yönüyle birbirinden ayrılır. Fakat Klâsik Türk Edebiyatında konu ve izlek yönünden küçürek öyküye benzeyen birçok örnek bulunmaktadır:

“Cümle-i halk bana yâr için düşman oldu” (Tarlan 2009: 642), “Yetti bîkesliğim ol gayete” (Tarlan 2009: 649), “Mümkün midür ki sarıla bir sîm-ten başa/Ölem gidem meger ki sarıla kefen başa” (Tarlan 1997: 154), “Ne yanar kimse mana âteş-i dilden özge/Ne açar kimse kapum bâd-i sabâdan gayrı” (Tarlan 2009: 650) dizeleri, yabancılaşma, çöküntü, yalnızlık, bunaltı ana izlekleri ile küçürek öykünün felsefesini andırmaktadır.

Kelime kadrosu açısından Klâsik Türk Edebiyatı anlatı formlarından olan ve ebyatlar başlığı altında bulunan iki dize olup 10 (on) kelimeyi aşmayan beyitler, şairin anlık çılgılığı olan bir dizeden oluşup 5 (beş) kelimelik müfretler, mısra-i bercesteler, felsefi konuları, varlık kaygısı gibi izlekleri barındıran ve dört dizeden oluşup 20 (yirmi) kelimeyi geçmeyen rubailer, aynı şekilde kısa olarak yazılan kıtalar ve en önemlisi de en güzel beş beyitten oluşup toplamda 100 kelimeyi aşmayan gazeller, kelime ekonomisi yönüyle de küçürek öyküyle benzerlik göstermektedir.

Küçürek öykünün Alman Edebiyatındaki seyri hakkında görüş belirten Eisenrich'in “epik türe yaklaşımından dolayı kısa öykü yazarı, şairliğe yaklaşır” (Meyerhoff 2004: 85) ifadeleri ve Piontek'in kısa öykünün şiirselliği ile ilgili görüşleri, kısa öykünün şiir ile olan bağlantısının ileri seviyede olduğunu göstermek adına bir ipucudur. Piontek'e göre kısa öykü, özellikle küçük bir zaman diliminin epik anlatımı ve yorumunun söz konusu olmasıyla diğer edebi türlerin önünde yer alan, anlatının küçük bir şeklidir. (Meyerhoff 2004: 85). Meyerhoof, küçürek öyküyü tahkiyeye dayalı nesir türleri içinde bir ara tür olarak değerlendirir. Matthews de küçürek öykünün kısalığına (Matthews 2004: 75) dikkatleri çeker. Küçürek öykü üzerine ortaya konan görüşlerden hareketle küçürek öyküyle şiirin kesişme noktasında küçürek öyküdeki şiire yaklaşan, şiirsel söylemi kuran öğeler¹ bağlamından bakıldığında Klâsik Türk Edebiyatındaki şiir formları ve şiir formları içindeki şiirsel söylem ve üslup ile şiirsel söylemin kullanıldığı diğer formlar arasında “bir ara tür özelliği” (Gariper 2007: 2035) gösterir.

Mensur şiir ve küçürek öyküyle birlikte düz yazıyla şiirin sınırlarının kesiştiği, iç içe geçtiği günümüz algısıyla şiirin nerede başladığını, düz yazının nerede sonlandığını

¹ Bu öğelerden bazıları şunlardır: “1. Küçürek öykü, klâsik hikâyenin uyduğu serim, düğüm, çözüm fikrinden uzak yapıda bir kuruluşa sahiptir. 2. Çok katmanlı, çok anlamlı, çağrışıma açıktır ve imge yüklüdür. 3. Çoğu zaman anlatılacak bir öyküye dayanmayışıyla şiire yaklaşır. 4. Şiire yaklaşan dil işçiliği, kelime ekonomisine sahiptir. 5. Anlatımdan çok sezdirmeye dayanır. 6. Kısa formuyla öyküyle şiir arasında bir alanda varlık kazanır. 7. Şiir gibi dikey boyutta varlık kazanır. “ Geniş bilgi için bakınız: (Gariper 2007: 2035).

belirlemek güçtür. (Gariper 2007: 2036). Aynı durum Klâsik Türk Edebiyatı için de söylenebilir. Başka bir ifade ile Klâsik dönemde böyle bir çabanın gereksiz olduğu fikri yaygın olmalı ki yazar/şair anlatı formlarını geçişkenlik ilkesi çerçevesinde bir arada kullanmaktan çekinmemiştir. Şiir yazarken öykü tekniğinden, öykü yazarken şiirsel söylemden faydalanmayı türler arası geçişkenlik ilkesinin bir zenginliği olarak görmüşlerdir.

Küçürek öykülerdeki anlatıcı problemine bakıldığında, klâsik hikâyeciliğin aksine “sık sık birinci şahıs (ben) anlatıcı ile de karşılaşılır (Sağlık 2008: 2008). Klâsik Türk Edebiyatının vazgeçilmezi, şiirin formlarından olan gazel, rubai ve kıtalarda anlatıcının yani birinci kişinin bulunması anlatım felsefesi açısından Küçürek öykü ile Klâsik Türk Edebiyatında özellikle beyit, müfret, gazel, rubai ve kıtalarla benzerlik vardır.

Küçürek öykü felsefesinin, kendisiyle özdeşleşen Ferit Edgü'nün öykü çizgisine paralel olarak incelendiğinde, “somuttan soyuta geçme” (Aytaç 2004: 57-58) çizgisinde olduğu görülür. Bu durumda somut olandan çok soyut olanın hissettirilmesi anlayışının hâkim olduğu görülür. Somut olarak verilen kelimelerin derinliklerindeki hissiyatı sezdirmek, küçürek öyküdeki görünenden görünmeyi görünür kılma çabasıdır. Bu işlem esnasında en düşük kelime kadrosu kullanılır. Bütünün tümünün anlaşılmasının zorluklarından hareketle parçada bütünü görme anlayışı, bir anlamda kelime kadrosu ve kelime kadrosundaki somut göstergelerin soyutu işaret etmesi ile paraleldir. “Parçada bütünü görmek, benin içindeki ve dışındaki ben, parçayı, hayattan bir kesiti mercek altına alma uğraşı” (Aytaç 2004: 57,58) hem Edgü'nün hem de küçürek öykününün bir anlayışıdır. Bu durumda parça, bütünün özelliklerini yansıtıcı özelliklerle soyuta gidiş yolunu takip eder. Bu bağlamda değerlendirildiğinde Klâsik Türk Edebiyatının önemli bir parçası olan gazel nazım şeklinin felsefi düzlemde bu felsefeye yaklaştığı görülür. Gazel hem kelime kadrosu yönüyle hem de parçadan bütüne gitme, somut olandan çok soyut olanı/hayal olanı hissettirmesi adına önemli bir formdur. Gazelin beyitleri, genellikle ipliğe dizilmiş incilere benzetilir. Kolyenin değeri iplikle değil, ayrı ayrı incilerin güzelliğinde yatmaktadır (Gibb 1999: 69). Küçürek öyküde parça ile bütün ilişkisi/felsefesi Klâsik Türk Edebiyatında gazelde kendini ayrıca göstermektedir. Kıta sözlük anlamıyla “parça” demektir. Bu nazım şekli de aynen gazel gibidir. Tek farkla ki matla beyti yoktur. Bu şekil/form parça güzelliğini/parçanın özelliklerinin tanıtılıp, bütünün anlatılması/anlaşılması için gazelde olduğu gibi aynı felsefeye hizmet eder.

Rubai konu itibarıyla çeşitlilik arz edebilir. Fakat özlü ve nükteli bir biçimde ifade edilmesi/söylenmesi gerekir(Gibb 1999: 73). Şair, yeni ve beklenmedik bir fikir şimşegiyle bir şey keşfetmiş gibidir ve bu keşfini yorum yapmadan, hüküm çıkarmadan dört mısra içerisinde sunarak, hükmü, iyi bir rubainin okunmasıyla ilk anda hâsıl olacak olan kısa bir şaşkınlık şokundan kurtulan okuyucunun mütalaasına bırakır (Gibb 1999: 73). Rubai hakkında verilen bilgiler ile anlık bir aydınlanma yaratmak için yalnızca durumu gösterip geçen ve çıkarımı okuyucuya bırakan (Korkmaz ve Deveci 2011: 95) küçürek öykü hakkında verilen bilgiler, rubailerin ve küçürek öykülerin aynı (farklı) kavramların aynen tanımlaması gibidirler.

“Gice çömlekçiye düşmüşdi yolum, görmüşdüm/Destiler eyler iken birbirine hâli beyân//Sordular desti, çanak, çömlekin hepsi benden/Nerde çömlekçi, hani desti alan, desti satan” (Timurtaş 2010: 75). Hayyam'dan yapılan manzum çeviride küçürek öykü formu ile tematik ve biçimsel benzerliklerin varlığı söz konusudur.

Düzyazının şiirsel söyleminden dolayı mensur şiir, tahkiyeye dayalı bir metnin de manzume olarak değerlendirilmesinde metindeki “şekil/form kadar üslup ve söylem de rol oynar (Gariper 2007: 2029). Bu durum, tüm edebi geleneklerde kullanılan şekil ve formlardaki üslup ve söylemlere dikkatleri çeker. Kısacası adlandırmalar yapılırken meselenin dar çerçeveden değil de geniş perspektiften ele alınması lazımdır. Klâsik Türk Edebiyatında kullanılan mesnevi formu, şekilsel anlamda şiir iken barındırdığı üslup ve söylemler ve özellikle tahkiyeye dayalı özellikleri ile hikâye ve roman formu özellikleri de göstermektedir. Bu iki yönlü durum, şiir ve hikâyenin, aynı metin ile tema yönüyle işlenebilirliğini göstermekle beraber, önemli olanın şekil ve form olmadığı, (anlatılan konunun hangi form ile yazılmış olduğu önemli değil) konunun nasıl anlatıldığı (üslup-söylem) perspektifinden bakılması gerçeğini de yansıtır.

Şiirsel söylem, genellikle/daha çok soyut kavramları içerir. Şiirsel söylem, ortak dilin imgelerle, istiarelerle, teşbihlerle, sembollerle donatılmış halidir. Bu durum, somuttan soyutu algılamak olarak şiirsel söylemin atmosferidir. Şiirsel söylem çağrışımları kullanır. Bu atmosferin sağladığı imkânların, ezberci bir anlayışla sadece şiir formuna mahkûm edilmemesi gerekir. Kullanım yönüyle edebi geleneklerin böyle bir kaygısı hemen hemen hiç olmamıştır. Klâsik Türk Edebiyatında form düzleminde olduğu gibi, şiirin bu gücü diğer anlatı formlarından daha baskın bir şekilde kullanılmıştır. Hatta diğer formların kullanılması şiir formuyla gerçekleştirilmiştir. Şiirsel söylemin bu gücü, hikâye ve roman gibi tahkiyeye dayalı edebi metinlerde görülürken, bu metinlerin büyük çoğunluğunun da şiir formuna yaklaştırıldığı görülür. Edebi eserlerin mensur/düzyazı olan formlarında da şiirsel söylem ağırlık kazanmıştır. Bunların dışında tarihi metinler ve diğer yazılı metinlerde de bu üslup ağırlıklı olarak kullanılmıştır. Bu durum türler arası geçişkenlik ve ilişkiler ağıyla da birebir bağlantılıdır (Gariper 2007: 2032).

Edebiyatta önemli bir ifade aracı olan şiir, kendini değişik tür ve şekillerde göstermiştir. Türk Edebiyatı tarihimizde İslamiyet’in kabulünden önce de şiir vardı, sonrasında da var olmuştur. Bugün de varlığını devam ettirmektedir. Daha geniş bir ifadeyle şiir insanlığın var olmasıyla vardır. Türk Edebiyatı sınırlamasıyla baktığımızda ilk edebi kaynaklardan bugüne şiir önemli bir varlık/durum arz eder. İslam’ın kabulünden önce sav, sagu, koşuk, hatta destan içindeki manzum parçalar ve manzum destanlar şiirin vazgeçilmez olduğunun göstergesidir. İslamiyet’in kabulünden sonra da şiir varlığını devam ettirmiştir. Gazeller, kasideler, rubailer ve tahkiyeye dayalı olarak yazılmakla beraber şiirsellik arz eden mesneviler hatta daha da önemlisi mesneviler içine ayrıca gazel eklemek şiire ne kadar önem verildiğini gösteren en önemli ipuçlarıdır. Düzyazı/nesir yazılırken de inşa dikkat edilir, dil şiire, nazma yaklaştırılarak etki alanı artırılmaya çalışılır. Anlaşılan odur ki şiirsellik hikâyelerin özüdür. Şiir ve hikâye birbirinin ayrılmaz parçalarıdır. Halk hikâyelerinde anlatım içindeki âşıkların konuşmalarının şiir ile verilmesi şiirin hikâyenin ayrılmaz bir parçası olduğunu hissettiren önemli hususlardan biridir.

Şiir duyguların ifadesinde kullanılan vazgeçilmez araçtır. Bu gücünü şuurulara hitap etmesinden alır. Şuur nasıl kapalılık arz ediyorsa şiir de o derece kapalı olmalıdır. Daha doğrusu örtülü olmalıdır (Schuon 2006: 13). Çünkü doğrudan hakikat tehlikelidir. Direkt söylenemez. Nebi ve resullerin gönderilmesi de Rabb’in hakikatinin doğrudan anlaşılamayacağı bağlamındadır. Şairler bağlamında da durum aynıdır. Bundan dolayı hakikati şiir vasıtasıyla aktarırlar. Küçürek öykülerdeki hissettirme, nasihatten uzak olarak vermek istediği hususu sembollere gizlemek, şiir ile aynı özellikleri taşır. Edebiyat tarihimizde hekim, büyücü olan şaman, kam ve baksılar ayrıca şair idi. Daha sonraki

evrelerde “Yüce birey arketipi” özelliği gösteren “Korkut Ata” her bakımdan ön planda olduğu gibi hikâyeciliği ve ozanlığıyla da ön plandadır. 14-19. asırlar arasında Anadolu’da gelişen ve çeşitli adlar alan Klâsik Türk Edebiyatında ürün veren ediplerimizin eserlerine bakıldığında hem şair hem de nasir olduklarını görür. Sadece şiir yazıp nesir ile ilgilenmeyenler yok denecek kadar azdır. Bunların çoğu da genç yaşta öldükleri içindir. Hele en önemli özellik sayılan “Hamse sahibi olmak” şiirle hikâye yazmanın doruk noktaya ulaştığı bir durumun göstergesidir.

Klâsik Türk Edebiyatı edipleri bir ifade tarzı olarak şiiri, şiirsel söylemi, hikâyecilikte, mesnevicilikte, nasirlikte, hatta tarihçilikte de kullanmaktan çekinmemişler, üstüne üstün bunu bilinçli olarak asli unsur gibi telakki etmişlerdir. Nefi, Siham-ı Kaza’sında şiir vasıtasıyla bilinçlere, hislere girmeyi amaçladığı gibi, Nedim de inşa örneklerinde ve mektuplarında ayrıca şarkılarında şiirselliği ön plana çıkarmıştır. Şey Galip, Şeyhi, Fuzuli gibi kilometre taşları olan şairlerimiz tahkiyeye dayalı anlatımlardan olan mesnevicilik alanında şiir vasıtasıyla önemli bir yere gelmişlerdir. Bugün Galib’in Hüsn ü Aşk’ı, Fuzuli’nin Leyla vü Mecnûn’u önemleri yadsınamaz bir mertebededir.

Batı Türkçesinin Osmanlı sahasında gelişen edebiyatı olan Klâsik Türk/Divan Edebiyatının ilk ve hâkim örnekleri nazımdır. “Çünkü bu dönemde şiir, nesre göre toplumda daha rağbet görmekte, hatta günümüz ölçülerine göre asla manzum olarak kaleme alınmaması gereken lügatler, tıbbı ve gramere ait kitaplar bile bu şekilde yazılmaktaydı” (İsen 2006: 64). Dönem itibarıyla eserler/malzemeler dil ile taşındığı için daha kolay ezberlenebilen şiir, hemen her tür için başvurulmuş bir anlatım aracı idi. Bu ezberlenebilme özelliğinden dolayı şiir, ayrımcı müzik eşliğinde okunduğundan hem akılda kolay kalmakta hem de sanatçı ve şairler vasıtasıyla kolayca yayılabilmekteydi (İsen 2006: 64-65). Eserlerin manzum olarak yazılması ve yazımlara ihtiram gösterilmesi, eserlerin korunmasına ve özgün olarak kalmasına temel oluşturur. Bununla birlikte nesir/düzyazı, Klâsik Türk Edebiyatı geleneği içinde hiçbir zaman hayıflanacak bir konumda olmamıştır (İsen 2006: 65).

Klâsik Türk Edebiyatının bir diğer hikâye tarzı, manzum veya mensur küçük hikâyelerdir. (Kavruk ve Pala: 493). Gönül Ayan da, bugün modern edebiyatta “Kısa Hikâyecilik” adı verilen ve günümüzde de çok tutulan bu türün İslâmî Edebiyatı ortaya çıktığına, gelişip genişlediğine dikkatleri çeker (Ayan 1991). Ayrıca Kısa Öykücülük hakkında değerlendirmelerde bulunurken Mevlana’nın mesnevisindeki hikâyelerin kısa öykü olduğunu söyler. Ayan, kısa hikâyecilikte çağrışımlara dikkatleri çekmekte, Mesnevî’de bulunan hikâyelerde çağrışım yönteminin kullanıldığını ve pek çok araştırmacının belirttiği üzere, Mesnevî’deki hikâyelerin birer zarf durumunda olduğunu söyler (Ayan 1991). Bilindiği üzere zarf, görünüşte olan şeydir. Önemli olan zarfın içindeki “öz”dür, yani mazruftur. Bir diğer deyişle dikkatlerin soyut manaya çekilmesi, görünen anlamdan görünmeyen anlama gidilmesidir. Daha başka bir ifadeyle söylemek gerekirse; hikâye yazılırken şiir, şiir yazılırken hikâye vardır. Hikâye ve şiir yazmanın amacı şuurlara hitap etmektir, nasihat değildir. Varsa bir probleme dikkatleri çekmektir. İnsanoğlu derdi, tasayı, felsefi tartışmayı, varlık problemini, sosyolojik analizleri, dini tartışmaları ve ekonomik endişeleri her zaman ve her yerde hayatının her evresinde bir araç vasıtasıyla dile getirmiştir. Klâsik Türk Edebiyatında yazılmış kasideler, mesneviler gazeller de insanoğlunun varoluşuyla beraber ifade etmeye çalıştıkları iç yangınlarının şekillenmiş halleridir. Bu durum bazen gazellerde bazen rubailerde bazen de kıtalarda kendini gösterir.

Şeyhülislam Yahya'nın "Mescidde riyâ-pişeler itsün ko riyâyı/Mey-hâneye gel kim ne riyâ var ne mürâyî" (Kavruk 2001: 459) dizesindeki ifadeler çağın algılarına bir isyanı içinde barındıran arif bir kişiliğin parçalanmış ruhunu yansıtır. Çağın baskın ruhuna Fuzûlî'nin "Sada-yı ney haram olsun didün ey sufi-i cahil/Yele virdün hılaf-ı şer'le namusun İslâmın" (İz 1995: 527) dizeleri rind ve zahid ile hakiki İslâm'ın yanlış algılandığı durumuna bir isyanı içinde barındırır.

3. Sonuç

Klâsik Türk edebiyatındaki şiirsel formların kullanılmış olması, işlenen konunun sadece şiir formu ile değerlendirilmesi gerektiğini yansıtmaz. Form itibarıyla şiirsel formların kullanılmış olması, üslup ve söylem yönüyle hikâye/roman yazılamayacağı anlamına da gelmez. Küçürek öykünün, öykücülük formu, Klâsik Türk Edebiyatında şiir formu ile varlığını sürdürdüğü gibi, söylem itibarıyla de bu felsefeyi içinde barındırdığı da söylenebilir.

Küçürek öykü, şiir formuna yakın bir tür/form olmakla beraber, ayrıca şiirsel söylemin atmosferini yansıtan bir türdür. Klâsik Türk Edebiyatındaki tüm formlar, şiire yakındır. Hatta bunun ekserisi şiir formunun kendisidir. Başka bir form olup, şiirsel söylemin avantajlarının kullanıldığı hikâye formları da oldukça fazladır.

Klâsik Türk Edebiyatı döneminde yazar/şair anlatı formlarını geçişkenlik ilkesi çerçevesinde bir arada kullanmaktan çekinmemiştir. Şiir yazarken öykü tekniğinden, öykü yazarken şiirsel söylemden faydalanmayı türler arası geçişkenlik ilkesinin bir zenginliği olarak görmüşlerdir.

Klâsik Türk Edebiyatı döneminde yazılmış olan meseller, kısa öyküler, gazeller, rubailer, mesneviler, küçük mensur ve manzum hikâyeler bugünkü anlamda küçürek öykü sayılmasalar bile küçürek öykü felsefesini taşıyan tür olarak yerlerini korurlar. Özellikle rubailer ve meseller bu açıdan çok önemlidir. Rubailer, kelime ekonomisi yönüyle de küçürek öyküyle benzerlik gösterir. Gazel ise başlı başına küçürek öykü ile benzer özellikler taşır. Özelde kelime sayısı ve somuttan soyuta geçiş anlayışı her iki tür için çok önemlidir. Ayrıca beyit güzelliğinin altında yatan inci, iplik ve kolye algısı, gazele ayrı bir estetik değer kazandırır. Parça güzelliğinin her iki türde de aynı değerde olması da ayrıca önemlidir.

Küçürek öykünün nasihat ve vaazdan ziyade, varoluşsal kaygıyla sezdirme ve hissettirme misyonu Klâsik Türk Edebiyatında özelde gazel, kıta ve rubai ve tuyuğlarda kendini göstermektedir. Ayrıca Klâsik Türk Edebiyatının lâ-dînî bir özellik de göstermesi küçürek öyküde olduğu gibi, varoluşsal kaygıları daha rahat ifade etmede yardımcı bir unsurdur.

Küçürek öykü felsefesinde önemlilik arz eden zamansızlık ve yurtsuzluk itkisi, Klâsik Edebiyat formlarından rubai, tuyuğ, kıta, müfret, ebyâtlarda ve gazellerde şairlerce çokça işlenmiştir. Edebiyatımızın klâsiklerinden olan Bâki ve Fuzûlî'de mekânsızlık itkisi bu şairlerin hemen hemen bütün gazellerinde kendini göstermektedir.

Toplumsal olana bir başkaldırı ve özgür görünümlü mahkûmların metinleşmiş hali ve çağın baskın eğilimi doğrultusunda ulusal ya da geleneksel öğelerden çok bireysel öğeleri işleyen küçürek öykünün duruşu, Klâsik Edebiyatımızda Fuzûlî ve Şeyhü'l-İslâm Yahya'da oldukça net bir şekilde görülmektedir.

Yalnızlık, itilmişlik ve bırakılmış izlekleri Necâtî, Bâkî, ve Fûzûlî'nin şiirlerinde olduğu gibi küçürek öyküde de yoğun bir şekilde görülür. Yine yabancılaşma, köleleşme, umutsuzluk ve çöküntü izlekleri içinde yaşadığımız çağın getirmiş olduğu zorunlu kullanımlar olduğu gibi, Klâsik Türk Edebiyatı döneminde de azımsanmayacak ölçüde kullanılmıştır.

Her yaşam formunun kendinden önceki yaşam formu üzerinde kurulması gibi edebiyatlar da kendinden önceki edebiyatlar üzerine kurulur. Türler birbirinden etkilenir, aralarında geçiş türleri oluştururlar. Bugünün Türk Edebiyatı 19. yüzyıldan sonra her ne kadar yönünü batıya çevirmişse bile temelinde Klâsik Türk Edebiyatı bulunmaktadır. Klâsik Türk Edebiyatı döneminde de belirli dönemlerde Arap, İnan ve en sonunda da Hint üslupları kullanılmıştır. Varlık formu gereği geriye dönüşün imkânsız olması temeline dayanarak edebiyatların (ve türlerin) malzemesinin dil olması ekseninde gelişmesi, gelişen çağa ayak uydurması ve dönemin ruhunun yansıtıcı ögesi olarak farklılık arz etmesi en doğal durumdur.

Küçürek öykünün misyonu kendinden önceki öykücülük ve anlatı geleneğinin bir formu, yeni bir versiyonudur. Çünkü sanatçılar ve insanlar da yeni bir ortak bilincin ürünü haline gelmiştir. Küçürek öykü, tür olarak kendi çağının ruhunu, özüne uygun olarak açığa çıkarmak istediği gibi Klâsik Türk Edebiyatı da kendi çağının ruhunu, algılarını, anlayışlarını, daha doğrusu çağın algı sorununu, dünyaya bakış açısını, özüne uygun olarak açığa çıkardığı anlatı araçlarıyla dile getirmiştir. Hem şiir hem roman, hem mesnevi hem hikâye, hem mesel hem de küçürek öyküler kendi üsluplarınca hayatı tanımlar, gösterir veya yorumlamaya çalışır. Klâsik Türk Edebiyatında bir şairin varlık kaygısını dile getirdiği durum, anlatı türü olarak şiir bağlamında bir gazelde görüldüğü gibi, 20. Yüzyılda bir hikâyecinin küçürek öyküsünde de görülebilir. Bugün bir romancının sayfalarca yazdığı bir romanın konusu ve izleği, Klâsik Türk Edebiyatı şairlerinden Gâlip ve Fuzûlî'nin mesnevilerinde de geçmiş olabilir.

KAYNAKLAR

Allen Roberta (2007), “Kısa Kısa Öykülerle Daha Uzun Öykülerin Mukayesesi”, *Hece Öykü* S.20, Nisan-Mayıs, 105-108.

Ayan Gönül (1991), “Mesnevi ve Kısa Hikâyecilik.” 5. Milli Mevlâna Kongresi, Konya, Selçuk Üniversitesi.

Aytaç Gürsel (2004) “Ferit Edgü'nün Öykücülüğü”, *Hece Öykü* S.6: 56-58.

Deveci Mutlu(2007), “Ferit Edgü'nün Küçürek Öykücülüğü, Sözcük Ekonomisi Kısa Kısa (Küçürek) Öykü 1” *Hece Öykü*, S. 19, (Şubat Mart)73-82.

Gariper Cafer (2007), “Küçürek Öykü'de Şiirsel Söylem ve Türkler Arası Geçişkenlik “ 38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, 2029-2041.

Gibb E.J.Wilkinson(1999). *Osmanlı Şiir Tarihi A History of Ottoman Peotry*, Çev. Ali Çavuşoğlu. Cilt I. Ankara, Akçağ Yayınları.

İsen Mustafa vd. (2006) *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*, Ankara, Grafiker Yayınları

İslam Ayşenur Külahlıoğlu (2007) “Kısa Öykü ve Küçürek Öykü” 38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi 10-15 Eylül 2007. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları. 2022-2028.

İz Fahir (1995). *Eski Türk Edebiyatında Nazım*, Ankara, Akçağ Yayınları.

Kavruk Hasan (2001), *Şeyhülislam Yahya Divanı*. Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Kavruk Hasan ve İskender Pala (Tarihsiz), “Hikâye” İslam Ansiklopedisi Cilt 17. Türkiye Diyanet Vakfı, 479-501.

Kolcu Ali İhsan (2006), “Öykü Sanatı”, Konya, Salkımsöğüt Yayınevi.

Korkmaz Ramazan (2006), “Küçürek Öykü” Türk Edebiyatı Tarihi Cilt 4, İstanbul, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 467-472.

_____ (2007), “Küçürek Öykü (Short Short Story)” *Hece-Öykü*, S. 19

_____ (2008), “Küçürek Öykü (Short-Short Story) Türü ya da Bir Çılgınlığın Metinleşmesi” 38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi 10-15 Eylül 2007, Ankara, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, 1993-2001.

_____ (2011), “Küçürek Öykü Türü” Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı, Dü. Ramazan Korkmaz. 6. Ankara, Grafiker Yayınları, 623-629.

_____ ve Mutlu Deveci(2011), *Türk Edebiyatında Yeni Bir Tür Küçürek Öykü*. Ankara, Grafiker Yayınları.

Matthews Brander (2004), “Kısa Hikâyenin Felsefesi” *Hece Öykü* S. 6, 73-78.

Meyerhoff Hagen (2004), “Kısa Öykü” *Hece Öykü*, S. 6, 79-86.

Sağlık Şaban (2008), “Tek Hamlede Nakavt: Küçürek Öyküler ve Fıkralar” 38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi 10-15 Eylül 2007. Dü. Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür. Ankara, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, 2001-2022.

Schuon, Frithjof (2006), *Tasavvuf, Kabuk ve Öz*, Çev. Veysel Sezigen. İstanbul, İz Yayıncılık,

Tarlan Ali Nihat(2009), *Fuzûli Divanı Şerhi*, Ankara: Akçağ Yayınları

_____ (1997), *Necâti Beg Divanı*, İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Timurtaş, F. Kadri (2010), *Osmanlı Türkçesine Giriş I, Eski Yazı Gramer Aruz Metinler*, İstanbul, Alfa Basım Yayım Dağıtım

Tosun Necip (2007), “Arorizmanın Hikâyesi: Kısa Kısa Öykü” *Hece-Öykü*, S. 20, 85-98.

Watt, Ian (2007), *Romanın Yükselişi*, Çev. Ferit Burak Aydar. İstanbul, Metis Yayınları

